

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף בכיר לחינוך ילדים ונוער בסיכון

כ' באדר תשפ"ו
09 במרץ 2026
סימוכין: 2000-1035-2026-0000299

עקרונות הפעולה של קציני ביקור סדיר – מבצע "שאגת הארי"

קצין הביקור הסדיר (קב"ס) פועל במדינת ישראל כגורם סטטוטורי, השואב את סמכותו מחוק לימוד חובה, תש"ט-1949. מתוקף חוק זה מוטלת עליו האחריות לוודא כי כל ילד ונער בגילאי החובה מממש את זכותו וחובתו לחינוך. **בעתות חירום מקבלת סמכות זו משנה תוקף, ככלי מרכזי לשמירה על מוגנותם ועל רצף התפתחותם של קטינים.**

עם פרוץ מבצע "שאגת הארי", עברו קצינות וקציני הביקור הסדיר לפעול במתכונת חירום. פעילותם מתמקדת במתן סיוע מידי לבני נוער נושרים – גלויים וסמויים – וכן בתמיכה בצוותים חינוכיים, במיוחד באזורי העימות. במסגרת שגרת החירום פועל קציני הביקור הסדיר בסיוע לצוותים החינוכיים בבתי הספר ולגורמי הקהילה, במטרה להחזיר תלמידים אל מערכת החינוך, לתמוך בהם ובבני משפחותיהם, ולספק מענה לילדים ולבני נוער המצויים בסיכון לנשירה בעקבות ההתפתחויות במצב הביטחוני. פעילות הקב"ס מתקיימת בכל רחבי הארץ, תוך מתן תשומת לב מיוחדת לאזורים שבהם תלמידים פונו מבתיהם.

תפיסת העבודה המנחה את קצינות וקציני הביקור הסדיר מבוססת על עקרונות הפדגוגיה הטיפולית, שבמרכזה חיבור התלמידים למסגרות חינוכיות ויצירת שגרות תפקודיות בתוך חברת השווים. התערבות צוותי הביקור הסדיר מכוונת להחזיר תלמידים לשגרת לימודים – באופן פיזי או באמצעות למידה מרחוק. ההתערבות מסייעת לתלמידים לזהות את כוחותיהם הפנימיים ומגייסת אותם להשתלבות מחודשת בתהליכי למידה.

בנוסף, ניתן ליווי וסיוע להורים על מנת לאפשר להם להעניק את התמיכה הנדרשת לילדיהם, וכן לצוותים החינוכיים הנדרשים להתאים את דרכי ההוראה וההחזקה של התלמידים. מטרת ההתאמות היא לאפשר קיומו של מתח פורה של למידה משמעותית גם בתנאי חירום.

בתקופה זו מדגישה מערכת הביקור הסדיר את חשיבות **המעטפת התומכת**, תוך יצירת רצף סיוע באמצעות שיתוף פעולה בין צוותים חינוכיים, אנשי טיפול וגורמי קהילה נוספים.

ניהול הלמידה במסגרות שהוחרגו:

במסגרת המבצע הוחלט להחריג מספר מסגרות חינוכיות וחברתיות ולאפשר להן להמשיך בפעילות פיזית מותאמת. בין מסגרות אלו: מרכזי חרום, חסות הנוער ובתי הכלא, יחידות קד"ן – היל"ה, מח"טים ומפתנים, מועדוניות משפחתיות ומרכזי נוער.

בתחום זה ממלא הקב"ס תפקיד מרכזי במספר היבטים:

תיווך והנגשה – וידוא כי תלמידים הזכאים להשתתף במסגרות שהוחרגו אכן מגיעים אליהן.

שמירה על רציפות טיפולית – עבודה משותפת עם המסגרות המוחרגות על מנת לוודא שהשגרה התפקודית נשמרת. זאת כחלק מהתפיסה של פדגוגיה טיפולית, המונעת נסיגה רגשית ומאפשרת המשכיות בתהליך ההתפתחותי של התלמידים.

מענה לפרט – ליווי אישי לתלמידים המתקשים להשתלב במסגרות המוחרגות בשל חרדה או קשיים לוגיסטיים, תוך סיוע בזיהוי וגיוס הכוחות הפנימיים שלהם לשם חזרה ללמידה ולתפקוד.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף בכיר לחינוך ילדים ונוער בסיכון

כ' באדר תשפ"ו
09 במרץ 2026
סימוכין: 2000-1035-2026-0000299

עקרונות עבודת הקב"סים במהלך המבצע

עבודתם של קצינות וקציני הביקור הסדיר בתקופת המבצע מבוססת על מספר עקרונות מרכזיים:

- **קשר אישי ורציף** - מיפוי מדויק של מיקום כל תלמיד ותלמידה ושל סטטוס ההשתתפות במסגרת החינוכית.
- **מעטפת תומכת** - סנכרון בין גורמי החינוך והטיפול, ובכלל זה שירות פסיכולוגי-ייעוצי (שפ"י) ושירות פסיכולוגי חינוכי (שפ"ח), לצורך הענקת מענה מותאם.
- **אופטימיות ותקווה** - חיזוק האמונה של הצוותים והתלמידים ביכולתם להתמודד עם המצב ולהמשיך בתהליך הלמידה.
- **עבודה מבוססת נתונים** - מעקב הדוק אחר תופעות של נשירה סמויה, במיוחד בקרב תלמידים שאמורים להגיע למסגרות המוחרגות אך נותרים בביתם.
- **תמיכה בתומכים** - ליווי ההורים והצוותים החינוכיים, במטרה לסייע להם להחזיק את התלמידים במסגרת של למידה משמעותית גם בתקופה מאתגרת זו.

אני רואה בכם הקב"סים שגרירי האגף בכל הקשור לאוכלוסיית התלמידים עליה אנו אמונים.

בתקווה לימים טובים ושקטים,

בברכה,

חיים מויאל
מנהל האגף